

1 PRIMERAMENT comenssa lo tractat de la
pedre qui és apellada diamant, del qual
són tres maneras. La prima és atrobada
en Siopia. La seguona en Alandros. La
5 terça en la illa no abitabl. Lo preciós dia-
mant e tots los altres an comenssament
de cristall. E tots retrahen a color de
ferra ho a color d'aygua de mar. E és axí
dur que no pot ésser trenchat ni per foch
10 destruit sinó ab sanch de boch que sia bé
untada e sia possada sobre nna auclusa, e
ab un fort martell sia trencada, e de les
sues pesses puy en talla hom totes les
altres pedres precioses, la qual pedre és
15 atrobada magor d'una avellana. E en Ara-
bia és nat e atrobat un altre diamant d'al-
tre linatge qui no és tan dur e pot-se
trenchar sens sanch, e no és de tan bella
color mes és magor e pus pessant.

1 II. *De la conaxenssa e virtut del terç
Diamant*

Lo terç diamant és atrobat en la illa
no abitabla, la qual illa és apellada Xipra.
5 Encara n'í a altre qui és apellat ho és
trobat en silica regiò. Tots aquests han
hugal virtut de tirar ferra devés ells. E
sàpias que la pedre diamant qui és apella-
da caramida, si lo diamant serà après la
10 caramida no aurà poder de tirar lo ferro,
que'l diamant lo l'í tolrà e'l tirarà a ssi.
E sàpias que'l diamant ha virtut en art
qui és apellada màgica. E qui'l portarà no
pot ésser vensut en batala ni ab son ana-
15 mich, e fa fugir fantasma de nit e defen
hom de terribla sompni e val contra verí;
encara val qui'l porta ha hom qui pert la
memòria. E val contra enamichs e encara
que fa bon cor e fa hom ardic, e qui'l
20 porra no pot ésser encantat ne farurat, e
crex la força han aquell qui'l porta, e té
los membres sans, e conserva castedat e
fa amar Dén e tembre aquell, e deu ésser
comprat ho hagut leyalment, e deu ésser

25 encastat en ferra e pnyes en aur, e deu
ésser portat en la sinistra part del cors, e
deu ésser posada e mesa en lo loch un la
pedra sia encastada, desots la peilra, la erba
qui és apellada ellèbor. E aqnesta erba
30 conserva-li la virtut, car axí com lo dia-
mant és la pus fort pedre del món, axí
aqnesta erba és la pus fort que'l món sia.

1 III. *De la conaxenssa e virtut del Rubís*

Rubís és una pedre la qual en altre
manera és apellada carboncla, la qual pe-
dre ha aytal color com a carbó de foch
5 ardent, e per negun girament que hom
li fassa la sua color no's amagua que tota
veguade resplendex. E le sua virtut és de
créxer riquesses, e fa hom axalsar en ho-
nor. Aqnesta pedra és de natura de sol, e
10 val en hamor de Reys e d'altres barons,
e deu essér encastat en fin aur, e deu ésser
portat en la dreta part del cors, e deu
ésser posada o mesa sots la pedre del anell
una erba qui s'apella sitoval, ço és la terra
15 magor.

1 IV. *De la conaxenssa e virtut del Balays*

Balays és una pedre qui a color de enbís, mes és pus foscha de color que retrau a tosseta color, e és de natura de rubís.

5 Aquesta pedre ha aytal virtut que tol males cogitacions e tol lutzuria en aquell qui l porta e fa pau entre dos enamichs. E ha aytal propietat que és contra veri, que si la acostau en un calàpar eu dret
10 de la vista que la deu perdre, e fa ésser tement aquell qui l porta entre sos anamichs. E per temps ella muda color. E aquesta pedre deu ésser posada en aur fi.

1 V. *De la conaxenssa verradera dels Balaxos e com són de tres naturas*

Sàpies que los balaxos son de tres naturas, los huns, ço és los primés són sus lo robí, lo segon

... ..

1 VI. *De la conaxenssa e virtut del Safir*

Safir és semblant a color de cel serè, e és apellat cirtes per ço com és trobat en les pertides de Siria. E aquells qui són
5 trobats en India, ço és en lo flom de pe-tays han color d'atzur e no són transparentius, son de magor virtut car Deus lus ha dada virtut que és sobre les altres pedres totes. E qui l porta conforta lo cors
10 e ré los membres saus, e val contra mal d'ulls, e qui l porta no por ésser enguanat. E tol envege e desliure hom de presó, e dóna gràcia han aquell qui l porta de Reys e de gtans senyors, e fa ésser plasant e fa l
15 ésser amat d'aquells senyors, e dóna-li gràcia de totes gents, e fa-li ésser lo senyor favorable a las suas preguarias, e conserva pau, e val contra art de gromància, e fa-li somiar divina responça, e sana
20 malaltia de cors, e refrena la calor e restreny la suor. E si d'aquella pedre serà picada e posada sobre nafre, sànala, e sana los nervis e tol dolor de front, e sana mal de guola e de lengua inflada, e sana la

25 apostema e la naxenssa un que sia. E
aquesta pedre deu ésser de leyal compre
ho aguda leyalment, e qui'l aporta deu
ésser cast menys de lutzúria e deu ésser
cast en tot peccar de suzura. E aquest
30 safir deu ésser posat en fin aur, e deu ésser
posada desots aquella pedre là hon aque-
lla pedre serà encastada una erba qui's
apella prassig, que en altre manera és ape-
llada malrubí blanch, e aquesta erba con-
35 serva-li la virtut.

1 VII. *De la conaxenssa e virtut del Cres-
tall*

Crestall és una pedre la qual ha aytall
virtut que val contra sperits malignes e
5 contra mals vents, e val que fa somiar e
revelar sacrets amaguats. E si la sua pól-
vore és donada a beuta ha nodrissa fa-li
créxer e abuodar la let. E aquesta pedra
deu ésser encastada en fin argent, e deu
10 ésser mesa sots la pedra una erba qui és
apellada fonoyl.

1 VIII. *De la conaxenssa e virtut del Berill*

Berill és una pedre qui és clara a ma-
nera de crestall en color de bruenta axí
com aygua de mar. E la sua virtut és
5 aytal que dóna gran honor e gran ben-
volenssa han aquell qui'l porra, e fa pau
e concordia entre Reys e altres homens.
E aquesra pedre deu ésser encastada en
aur fi, e si aquesta pedre serà levada en
10 aygua e serà donada en algun hom ho
fembre ren gran és la sua virtut que aque-
lla aygua tol sospirs e febre e dolor de
ferge, e fa honor entre gents han aquell
qui'l porra. E deu ésser posada là hnn la
15 pedre sia encastada una erba qui's apella
savina. E encara hi'a altre berill qui ha
color d'oli he la virtut que fa pau e con-
cordia entre marit e muler, e fa amahla
l'om qui'l porta. E assò és trobat al libre
20 de simple medecina, e val encara ha hulls
lagrimosos. E d'aquestas pedres han i de
·vii· maneras, e den ésser mesa là no
aquesta pedre sia encastada una erba qui

és appellada ginebre si de la sevina no porà
25 ésser aguda.

1 IX. *De la conaxenssa e virtut de Acates*

Acates és una pedre qui és atrobada
de moltes diversitats de colós; los uns
són trobats grochs, los altres blancs,
3 mes són tots verguats de diverses colors,
e són les verguas hugalment posadas les
nnas après les altres de primesa d'un ca-
bell, e són formades a manera de hundas
de mar, e de negres ho d'altres diverses
10 figuras. Altres n'i a qui han gotas sem-
blants de iaspi e són de color de sanch,
los altres qui són gotas de color de co-
ral, los altres de color de aur, los altres
de color de cera. E qui'l porta conforta
15 valesa e conforta la vista e conforta lo
fortalesa e conforta boua voluntar e dóna
gràcia ab Den e ab homens e fa-lo gra-
ciós, e dóna gràcia ab los espits del haer.
E és dir que qui'l porta castament aurà
20 totes aquestas virtuts. E deu ésser posada
là un la pedre sia encastada una erba qui

és appellada solgira, e és sert que qui'l
portarà castament ne pure en la mà amb
la erba qui és appellada solgira que no deu
25 ésser vist.

1 X. *De la conaxenssa e virtut de Gir-
gonça*

Girgonça són qui n'i a en mauera de
gra de megrana, e a n'i d'altre manera
5 qui són tan solament vermells. E la lur
virtut és que tenen l'aher temprat e dó-
nan bona gràcia en aquell qui'l porta. E
val contra verí a fa l'oum graciós a les
hostes, e deu ésser encastat en aur fi. E
10 deu ésser posada là hon la pedre sia en-
castada i erba qui és appellada seldoni o
seldònia, e aquesta erba conserva-li la
virtut.

1 XI. *De la conaxenssa e virtut del Me-
racda*

Meracda ha color de verdor e són de
moltes colors, mas aquells qui han presa

5 bé color de verdor. E si són al sol o a
la hombre tnyan l'aher la un ells se estan,
e aquests meracdas són los milors e los
pus naturals, e la lur virtut és aytal que
qui'l porta en aur fi que fa créxer riques-
10 ses e tol l'om de angustia e de tor mal
e dona-li alegranssa e fa la sua peraula
agradable e dóna bona fama. E tol febre
e tol luxúria, e si hom la porta, e tinent-
la ell, hus ab fembre deu fer la pedra
15 molts rossos de si matexa. E si és levat
ab vi ho ab holi, dona-li milor color. E
aquesta pedre deu ésser encastada en fi
aur. E deu ésser posada là hon lo merac-
da sia encastat una erba qui ha nom sâl-
20 via, e aquesta erba conserva-li la virtut.

1 XII. *De la conaxenssa e virtut del Iaspis*

Iaspis són de molts linarges e de diver-
ses colós, car los uns són verts, los altres
vermells, los altres gotats de gotas verme-
5 lles, e d'altres molres colors. E la lur virtut

és molt gran d'estanchar sanch de tot
membre, e tol febres. E si'l vertader iaspis
serà posat en taula hon sian posades metzi-
nas, tantost deu suar aquella pedre. E
10 aquestas són aquellas qui són verdas e ver-
mellas e d'altres diversas colós, mas aquells
qui són gotats de gotas sanguíneas són mi-
llors. E aquests muden la lur color per
verí, e val coutra fantasmes, e ha virtut de
15 créxer riquesas, e desliure fembre de pren-
yat e desliura-la de la dolor après lo part, e
tol envege. E fembre mentre que la porr
no s'enprenyarà. E aquesta pedre deu és-
ser encastada en argent, e deu ésser posada
20 là hon aquesta pedre sia encastada una
erba qui és apellada pleutage, e aquesta
erba conserva-li la virtut.

1 XIII. *De la conaxenssa e virtut de Mag-
nete*

La pedre qui és apellada magnete és
apellada diamat, ha color de ferre e
5 aquest tira lo ferro a ssi. E ha propietat

que demostra lo pali del món, ço és la tramuntana. Aquesta pedre ha gran virtut en encantaments e dóna gràcia han aquell qui'l porta e fa'l agredabla de fet e de peraule. E si algú volrà saber la sua fembre si és casta, la pedre sia posada sots lo capsal del lit hon ella jaurà, e si la fembre és casra abressarà l'om en durment, e si no és casta caurà del lir així com si hom le enderrocave. E aquesta pedre deu ésser encastada en ferra ho en argent. E ab aquesta pedre den ésser posada nna erba qui ha nom sicorea, en altre manera apellada solgira.

1 XIV. *De la conaxenssa e virtut del Estopaçi*

Estopaçi és una pedre la qual ha color d'or brunít groga. Altres n'i a qui són grochs e han al mig de la pedre unas gotas semblants de fin aur. E la sua virtut és que val contra mal de morenes qui fan sanch. Aquesta pedre sent lo cors de la

luna e dels vents, e muda sovent la color, e la sua natura és de fredor e tol voluntat de fembre e fa l'om cast e dóna amor de tots homens. E qui'l portarà no haurà pahor de la malaltia qui és apellada fich, he si ja ha la malaltia no pot créxer. E deu ésser encastada en fin aur, e deu ésser posada ab la pedre una erba qui és apellada rementerola, e aquesta erba conserva-li la virtut.

Los estopaçis han la propietat següent: com la persona se comenssara a sentir la glànola, promptament sian presos mig quart dels dits estopasis e sien mesos han un morter de metall que sia ben net que no'y hage rovell ne altre brurissia, e los dits estopassis sian ben polveritzats e mesos en una ascudella de terra o tassa d'argent, e sia y mesa un diner d'aygua cordial, so és de arbós o de bnglossa o altre aygna cordial, e sia mesclada ab la dita pòlvora dels dits estopaçis e sia beguda per lo passient, e ab Déu gorrà, car sens Déu res no és fer.

1 XV. *De la conaxensa e virtut de Amatista*

Amatista és de color de violeta, e ab aquesta color ha mesclada la pedre
5 qui ha nom sardius, és ab la pedre del amatista semblantment. Aquesta pedre ha virtut que fa fer bon sompni. E aquesta pedre ha color de vi rosat. La virtut del amatista és que restreny los dimonis, els
10 fa fugir, e no poden ha hombrar ho encortar aquell qui'l porta, ne vi no li pot noure, e la sua virtut és que dóna alagranssa han aquell qui'l porta. E deu ésser posada ab aquesta pedre una erba qui
15 és apellada aristologia, e aquesta erba deu ésser posada ab ella, e conserva-li la virtut.

1 XVI. *De la conaxensa e virtut de Crisolitus*

La pedre qui és apellada crisolitus ha color de semblansse d'aur luent e gita
5 raygs de color de sol, e ha uetura de foch.

E an-i d'altres qui han semblansse d'aygua de mar, e la lur virtut és molt gran en espeventar los dimonis, e ha virtut contra fentasmes qui's van demostrant de
10 nits, e dóna fortalesa de cor. E aquesta pedre deu ésser encastada en aur fi, e deu ésser portada en la part sinestra del cors, e deu ésser messa là hon aquesta pedre sia encastade una erba qui és apellade sa-
15 turegia, e conserva-li la sua virtut.

1 XVII. *De la conaxensa e virtut de Calsedònia*

Calsedònia és la sua color entre girgonça e berill, ço és quax color de gra
5 de megrana e de cristal bruneta. E an-i d'altres moltes colors, car an-i de blancs com a let e de color de blanch d'ou e de color bruna, emperò tots han distàncies d'ayguas axí com és la color del blanch
10 del hou, e la sua virtut és que dóna bona gràcia han aquell qui'l porta, e deu ésser posada ab aquesta pedre un que sia encas-

tada una erba qui ha nom moradux, e aquesta erba conserva-li la virtut sua.

1 XVIII. *De la conaxenssa e virtut del Honicle*

Honicle ha color negre, e és semblant ab una veta blave e altre rossa. E la sna
5 virtut és que fa l'oma yrós e fa somiar terribles sompnis e fa l'oma ab fort coratge e fa-l fort ardit e fa fort cogitació e fa fugir los dimonis. E deu ésser posada
10 una erba qui és apellada lapassa magor, e aquesta erba conserva-li la virtut.

1 XIX. *De la conaxenssa e virtut de Electorius*

Electorius és una pedre qui és atrobada al ventrell del capó despuys que ha
5 viscut vii anys, la qual no crex magor d'una avellana, e és semblant a cristall ho aygua neta e clara, o a blanch d'ou. E

la sua virtut és ayral que aquell qui la portarà no pot ésser vensut en batalla
10 per son ananich, e qui'l tendrà sots la lengua no haurà set, e conserva les entiguas riquesas e conquer riquesa, e fa la fembre amar son marit, e ha moltes d'altres virtuts, e deu ésser portada amagadament.
15

1 XX. *De la conaxenssa e virtut dels laccins*

laccins són de tres naturas, los uns són apellats granats, los altres vanets, los
5 altres citrins, tots aquests són de nature que son confortatius e fugen tristors e vans sospitosos. Los granats són vermells e són pus preciosos, los vanets han color de sera, los citrins han coloro de sefrà, e
10 tots aquests muden la color per temps núvol, e qui'l portarà al col ho al dit fa hom anar salve e sagur per camí e fa haver bon aculiment als hostas, e aquests són trobats Siopia Regió.

1 XXI. *De la conaxenssa e qualitat e virtut dels iaccins*

Sàpias que dels iaccins n'í a de tres na-
tures, e ab los del Puy són quatre. Em-
5 però dels tres parla lo gran Albert, diu
que n'í a sus lo primer que és lo robí. Lo
seguon sus lo astopasi. Lo terç sus lo
granat. De tots aquests enperò lía més vir-
tut lo primer, que és sus lo robí. E sàpias
10 que lo gran Albert diu o parla molt de
tots aquests que han moltes propietats, en
especial contra pestilència portant lo dit
iacci serà preservat de pestilència. Item
si és tocat de la glànola sien-ne presos
15 tres tots entegres e sien menjats, e valen
contra le dita pestilència, e sien tenguts
en asmenr, car lo passient los farà rots en-
tegres per dejús.

1 XXII. *De la conaxenssa e virtut del Co-
ral*

Coral nex en fons de mar e com se
esdevé sobre la terra torne dur e de color

5 vermella, e és trobat en moltes partides
de la mar. La sua virtut és contra tem-
pestat de mar e de vent e de pluge e cou-
tra lamp del sel. E si serà escampat en
vinya ho en camp no y deu tochar neula
10 ne pedra. E montiplica los fruyts dels ar-
bres e fa fugir dimonis han aquell qui'l
portarà, e dóna bona fi e bon comensa-
ment. Encara és trobat per los savis mes-
tres que qui'l portarà fa bona bocha e
15 bon ventrell. E en tot loch ho casa hon-
sia no y pot lamp tochar.

1 XXIII. *De la conaxenssa e virtut de la
pedre Sardijs*

Sardijs és una pedre la qual la sua
color és e ressembla rosa mesclada ab ne-
5 gror. E fa fer han aquell qui'l porta bon
sompni en durment, e fa cessar mal pen-
sament e fa tornar alegre la persona hirosa
e fa-la ésser suau e ensenyada.

1 XXIV. *De la conaxenssa e virtut de la
pedre Cornellina*

Cornellina ha color de sanch. La sua
virtut és estrectiva ho restrectiva e fa es-
5 tanchar sanch de tot membre e a sanch
flux de nas. E aquella qui ha color de
sanch de carn és sacra e millor, e val
molr a fembre qui la aport com ha de
son temps ho de se flor.

1 XXV. *De la conaxenssa e virtut del
Carboncla*

Carboncla és sobre rores les altres pe-
dres preciosses de claradar per ço com
5 ella ha ran gran claradar que hom por
estar sens luz devant ella, per ço com la
sua color és axí com a foch ardent, e
trobe-s en Libia, e és dir que de rores les
altres virtuts de les altres pedres són en
10 ella.

1 XXVI. *De la conaxenssa e virtut de la
pedre Ceranius*

Cerancus és la pedre del lamp qui ve
ab foch del çel, e la on lo foch fer, ço
5 és lo lamp, ella roman aquí. E és finsque
de verdor e aní de moltes colors. E en
nau hon ella sia no pot perir, e encara
qui la aurà en batalla no serà venssut, e
fa l'oma bé cantant e ab dolça e plasant
10 veu. E aní de dues colors, e és rrobar en
Breranya. E aní d'altres semblant a cris-
rall. E aní de mescladas ab vermella co-
lor, e són trobars en Espanya. E aní d'al-
tres qui han color de foch.

1 XXVII. *De la conaxenssa e virtut de la
pedre Eliotropia*

Eliotropia és de tal nerura que si serà
posada en aygua dins un bassi, ret color
5 sanguínea; envés lo sol en poch de temps
fa l'aygua calentra. E ha virtut que fa de-
vinà les coses e fa bona fama e constreny
lo san flux e val contra verí. E si en

aquesta pedra serà hajustada aquella erba
10 qui és apellada eliotropia e serà aportada
en la mà, farà l'oma en visibla. Aquesta
pedre ha color de meracda, és gotada de
gotas rossas assemblansse de color de
sanch, e deu ésser posade en pur aur ab
15 la erba demont dita.

1 XXVIII. *De la conaxenssa e virtut de
la Turquesa*

Turquesa són de dues colors, les unes
retrahen a verdor e les altres a blavor, e
5 aquesras són les millors e són trobades en
les parts d'Orient. E la lur virtut és aytal
que tot cavaler qui'n toch la civada o la
viande o l'aygua al cavall ho a qualque
bèstia que ell haga, no pot ésser senfusa.
10 Ne null homa qui la aport no farà male
viande, e fa alegrar la vista e conforta
l'estomach. E no pot ésser ombrat de di-
monis ne de mal vent ne de núvol mala
ne de ombre, e val contra fatiles, que
15 aquell a qui un les farà no poran noure,

e tornaran dessús aquell qui les farà. E
aquesta pedre deu ésser encastada en pur
aur e que sia ·xii· tants de pes de la pedre.
E deu aver là hon la pedre serà encastada
20 de la erba qui ha nom pologuon, qui és
dit polioli.

E sàpies que altres naturas hi a de tur-
quesas. Han-i qui són trobadas en la Tur-
quia e aquesres són millors e pus celes-
25 tinas, car la turquesa deu tirar a color de
çel serè en la marinada hans que'l sol
hisque.

Altra natura de turquesa hi a la qual
es trobada en Castella e en Portugal qui
30 no és tan viva e és enperò molla. Totas
enperò han hngual virtut, e en lo gran
Albert ho atrobiràs larguament, e les sues
virtuts entre les altres propietats te'n diré
una le qual tor jorn és provada e saben-ho
35 comunamenr los cavalers e totes les altres
personas qui les aportan, so és, si serà en-
castada en aur e portant-la algú e cau en
qualsevol manera es deu trenquar ossos,
la turquesa se trencha en tants lochs com
40 aquell qui la aportava se devia trenchar

dels dits ossos e la persona o cavall no se'n trencharà negú. E aquesta propietat e les altres li'a donadas nostre senyor Déu, car sens ell res no és fet.

1 XXIX. *De la conaxenssa e virtut de la pedre Aquilinus*

La pedre qui és dita aquilinus, que vol dir pedre d'àguila, ho pedre sonant o
5 pedre prenys, e és de color de alman-
guana e pus aszure assemblansse de pedre sanguina ho a color de ferre rovellat, e és pedre qui és feta axí com amella. E quanr hom le percor ella sona per uua
10 pedre qui és dins en manera de fembre qui és prenys, e per ço ha nom pedre prenys. E la sua virtut és aquesta: que deu ésser envoldada en fill d'argent, e
15 aquesta pedre ha ran gran virtut que fembre prenys qui la aport no s pot affollar de son infant, e fembre qui ha sanch flux per devall estanqua l forment, la qual cosa és molt preuada. E qui la aporta

dóna gran gràcia de totes fembres, e val
20 contra dimonis, qui no poden hombrar negú qui la aport.

1 XXX. *De la conaxenssa e virtut de la pedre Sebayda*

La pedre qui és atrobada en moltes partides e ha nom sebayde, e és negre e
5 laugera com a carbó, e si serà freguada ab drap tro que sia calenta tire les pales a ssi, e aquella qui no tira les pales no és bona. Aquella qui és trobada en Bretanya és millor que aquella qui és trobada en
10 Portognal e en Castella. Es que val contra mals d'ulls, e per ço és comenada a portar als infants, e val contra hombre de diables.

1 XXXI. *De la conaxenssa e virtut de la pedre Amatites*

La pedre qui ha nom lapis amatites és de color de ferro e és atrobada en

5 terra castellana. E si aquesta pedra serà freguada a la mola ab aygua fa tornar l'aygua axí com a sanch. Aquesta pedra picada e baguda estancha sanch flux qui's fa per lo membre e per la natura.

1 XXXII. *De la conaxenssa e virtut de la pedra Lengua de bou*

Una natura és de pedres qui són formades axí com a lengua de bou e són de color blava assemblansse de veri. E an i d'altres que són blanchas e són de color de let o de blanch d'ou quont és cuyt en aygua. Aquestas lenguas se troban entre altres pedres que com los mestres rompen les pedres en mig de la rocha ha un se fa, e aquí hom troba aquestas. Es molt preuada per los fills de Israel en Egipta, que se adeliraven molt en adobar la pedra com eran en lo desert.

1 XXXIII. *De la conaxenssa e virtut de la pedra Marquesita*

Una pedra qui és apellada marquesita la qual és de color senrosa e trohes en moltes parts. An i qui són formades a forma de dau, e les altres qui són trobades en les parts de Guillinissa són formades de ·iii· cayres e son hagudas en la punta, e és tan gran la lur virtut que jamés alquímia no's pot fer sens ella, e val contra dimonis, e deu ésser posada en drap groch de sendat e deu ésser portada en la dreca part del cors.

1 XXXIV. *De la conaxenssa e virtut dels Saphis*

Los saphis del Puis son trobats en Alvèrnia e són de molt gran virtut e molt merevellosa, los quals foran portats per los àngels d'orient en ponent en nuu del cel e plogueran en aquell loch per la virtut de la ymaga de nostre dona Sancta Maria del Puy. E trobanse'n de moltes

10 maneres, los uns son clas com los d'Orient
e son pus carreguats e pus tints de colors
celestials, los altres són escnrs, no són
transparents mes són de nobla color e de
diversa, ço és color pressa e clara de mol-
15 tes colors, e són de fort vesible virtut. E
an-i d'altres qui són verguats de moltes
colors e listats axí com los cabels del cap,
e an-i d'altres qui rerrahen a color d'indi.
E altres qui son quax de color negre, e
20 la lur virtut demostres fort en malaltia
d'ulls, e és aytal la lur virtut com d'aquells
d'Urient, e den ésser encastat en pur e
en fi aur. E qui'l porrà doná amor de
senyor e d'altres prínceps, e fa l'oma ben
25 ésser aculit per los ostals e doná gràcia
de totes gents. E conforta tots los mem-
bres en salvament e tol una malaltia qui's
fa en los vulls qui és dita obtalmia, que
és malaltia de soffocasció de la vista. E
30 qui d'aquesta pedre tochara los hulls, que
la pedre sia levada ab aygua de foutaua,
sana la malaltia e rer la vista. E sàpias
que'l safir qui hociu lo verme qui és apel-
lat aranya. E aquest és lo millor, el pus

35 vertader. Que si hom pren lo verme,
aquest el met en una bèstia e li posa la
pedre dessús, tantost deu morir la aranya.
E si la pòlvora del safir serà donada a
menjar ho a beura han alguna persona,
40 sàpias que val a mal de cor.

1 XXXV. *De la conessansa e virtut de la
pedre Alabastrum*

Alabastrum sàpies qui és una pedre
de color de blanch d'ou e és fort molt
5 axí com a marbre, e clara fosque axí com
lo blanch del hou. E la sua virtut és con-
tra mal d'ulls de quolsevol malaltia sia e
si la pòlvora serà mesa en colliri. Encara
val la sua pòlvora si serà mesclada en
10 anguents que sana les nafres e val a ner-
vis. De la qual pedre se fa un anguent
lo qual és apellat alabastrum.

1 XXXVI. *De la conaxenssa e virtut de la
pedre Calsedònia*

Calsedònia és una pedre qui's atroba
al ventre de la horonella. E aquesta pedre
5 no és molt bella mes vers les altres pedres
de bondat, car qui aquesta pedre portarà
guorrà de mal de ydropia.